

# URZĘDNIK PRAWNIK

w połą-  
czeniu  
z

# PRAWNIK

iem

**Wychodzi**  
10. i 25. każdego miesiąca.

**Prenumerata**  
miejscowa i zamiejscowa  
wynosi:

rocznie . . . . . 5 zł. — ct.  
półrocznie . . . . . 2 „ 50 „  
kwartalnie . . . . . 1 „ 25 „  
miesięcznie . . . . . — „ 45 „

Reklamacje nieopieczowane wolno są  
od opłaty pocztowej.

## DWUTYGODNIK

poświęcony sprawom Urzędników wszelkich zawodów.

**Redakcja**  
**i administracja**  
we Lwowie  
ulica Teatralna liczbą 9

**Ogłoszenia**

jednorazowe przyjmują się za opła-  
tą 6 centów, kilkorazowe za opłatą  
5 centów od wiersza drobnym  
drukem.

**Treść:** Przegląd miesięczny (Rada państwa. — Ogólna charakterystyka dotychczasowych jej czynności. — Program czynności ostatniego jej projektu. — Projekty procedury cywilnej i ustawy karnej). — Petycja Lwowskich urzędników państwowych o dodatek aktywalny. — Sądownictwo (Praktyka tabularna [Zasady orzeczeń Najw. Tryb. sąd.]). — Administracja (Komisja oszczędnościowa. — Konceptowe siły Magistratu Lwowsk. — Prawo propinacyjne. — Zbiór normaljów administr. [Sprawy propinacyjne C. d.]. — Praktyka administracyjna [Orzec. Tryb. administr.]). — Sprawy kolejowe (Zniżenie o połowę cen jazdy dla urzędników na wszystkich kolejach państwowych). — Wiadomości potoczne (Izby porady prawnej. — † Dr. Jędrzej Fangor. — Sara Bernhard w domu obłąkanych). — Wiadomości urzędowe (Mianowania. — Przeniesienia. — Wyszczególnienia). — Od Administracji. — Ogłoszenia prywatne.

**O d c i n e k:** O zbrodniach i występkach pospolitych w kod. kar. wojsk. Napisał Dr. Julian Morelowski. C. d. — Literatura (Recenzje. — Wiadomości literackie)

## PRZEGLĄD MIESIĘCZNY.

Lwów, 24. Listopada 1884.

(Rada państwa. — Ogólna charakterystyka dotychczasowych jej czynności. — Program czynności ostatniego jej perjodu. — Projekty procedury cywilnej i ustawy karnej).

Według nadesłanego nam z kancelarii Izby deputowanych Rady państwa zawiadomienia, Rada państwa ces. pismem odręcznym z dnia 20. b. m. zwołaną została do podjęcia na nowo swych czynności, na dzień 4. grudnia. Posiedzenie to (380) odbędzie się z następującym porządkiem dziennym: I. pierwsze czytanie przedłożenia rządowego dotyczącego ustawy o sprzedaży budynku erarjalnego pod l. 799 przy »Jacobergasse« w Wiedniu; II. 1. czyt. wniosku dep. Poscha, Dra Nitscha i tow. w sprawie uregulowania ustawowej stopy procentowej; III. sprawozdanie komisji budżetowej o 13. sprawozdaniu rocznym komisji dla kontroli długu państwa; IV. sprawozdanie komisji legitymacyjnej o wyborach kilku deputowanych. — Nadmieniamy, że podany na II. miejscu wniosek dra Poscha i tow., przedłożony jeszcze 9. maja b. r., żąda zniżenia ustawowej stopy procentowej z 6<sup>0</sup>/<sub>100</sub> na 5<sup>0</sup>/<sub>100</sub>.

Z rozpoczynającym się tak ostatnim okresem IX. sesji, Rada państwa dobiegnie do normalnego w pełnym sześcioleciu zakończenia swych funkcji ustawowych, a tym sposobem będzie ona od rozpoczęcia w Austrii ery konstytucyjnej drugą dopiero sesją, która swój czas normalny w ca-

łości zużyła. Prócz bowiem owej sesji Rady państwa, która wyszła z wyborów z r. 1873, a która również dobiegła normalnego kresu swego żywota, wszelkie inne dawniejsze albo zajściami zewnętrznymi zostały przerywane, albo też wskutek wewnętrznych zakłóceń przed czasem ustawowym się rozeszły. Obecny parlament ma jednak jeszcze i to przed wszystkimi poprzednimi, że jest on pierwszym w Austrii pełnym parlamentem o normalnym kresie swych funkcji, który nadto przebiegł zwycięsko swój perjod nie wszedłszy przez cały czas w groźną z rządem kolizję, któraby zmianę rządu w całości lub w części spowodowała, i to wszystko pomimo zajadłych wysiłen tak karnej zorganizowanej opozycji, pomimo że większość jego rząd popierająca z początku zaledwie 15 głosów wynosiła, a z tak różnorodnych złożona żywiołów, przy lada silniejszym poddmuchu na rozkład zdawała się być skazaną. Przyznać także należy, że prace tego ciała, szczególnie na polu społecznym, były może ze wszystkich sesji najpłodniejsze i najdonioślejsze, pomimo wszelkich przez lewicę stawianych mu trudności. Są to zalety, których terazniejszej sesji rady państwa odmówić nie podobna, gdy się ma na oku całość jej czynności w obec całości interesów Monarchji i ludów ją składających. Inne pytanie, czy poszczególne interesy poszczególnych części składowych Monarchji poświadczyc mogą szczególne ich właściwości i potrzeb uwzględnienie, czy w szczególności nasz kraj, prócz zaszczytu,

iz reprezentanci jego w składzie rady państwa i rządu prawie dominujące zajmują stanowisko i jako tacy na takie ogólne wpłynęli rezultaty, dla siebie, dla swoich interesów specjalnych coś więcej po nad to uzyskał, co mu się za poprzednich sesyj, z dążnościami i interesami jego sprzecznych, uzyskać udało, czy reprezentanci jego rzeczywiście wszystkich w tym kierunku użyli środków, jakich im ich tam stanowisko nastęrczyć mogło, słowem, — jakie my z tą odnieśliśmy korzyści?..

Co do programu czynności tego ostatniego perjodu, to między innymi głośzono, że nowy kodeks procedury cywilnej, na jawności i ustności postępowania polegający, równie jak nowy kodeks karny, w perjodzie tym stanowczo będą uchwalone. Chociaż zaś później wiadomości tej zaprzeczono, to jednak z różnych oznak wnosićby należało, że wiadomość powyższa jest prawdziwą. I tak trudnoby było zrozumieć, w jakim celu przed kilku tygodniami ministerstwo sprosiło ankietę z powag prawniczych dla naradzenia się nad niektórymi ważnymi kwestjami odnoszącymi się do nowej procedury cywilnej, gdyby uchwalenie jej dopiero przyszłej radzie państwa miało być pozostawionem. Po nad to głośzą dzienniki o reskrypcie ministerstwa handlu wydanym do wiedeńskiej Izby handlowej, którym petycję tejsze o zaprowadzenie postępowania ustnego, jawnego, w sprawach handlowych, odmownie załatwiono, podając jako powód odmowy, że dobro-

dziejstw takiego postępowania w najbliższym już czasie wszystkie w ogólności sprawy cywilne sporne osiągną. Wreszcie rozeszła się pogłoska, że decydujący czynnik Izby posłów, mianowicie komitet wykonawczy prawicy, uchwalił, projekt procedury cywilnej i ustawy karnej jeszcze w ciągu teraźniejszej sesji zimowej poddać uchwałę Izby posłów i spowodować przyjęcie ich en bloc. Oznaki te witamy z radością, jakby jaskółki wiosnę zapowiadające. Cieszymy się mianowicie, że decydujące czynniki parlamentarne na serjo przystąpić zamierzają do tej rzeczy. Nie taimy, że wobec przydzielenia już owych projektów oddzielnym komisjom i w obec regulaminu parlamentarnego, takie ich en bloc przyjęcie z trudnościami będzie połączone. Nie taimy również, że wolelibyśmy by niejedno postanowienie projektów, mianowicie projektu procedury cywilnej, inżem, naszym stosunkom lepiej odpowiadającym było zastąpione. Jeżeli jednak zważymy, jak wprost nieznośnym się stał ciężar przestarzałej naszej procedury cywilnej, jaki on zamęt i zastój w stosunkach prawnych spowodował i codziennie wprowadza, jak szkodliwym jest wpływ jego na stosunki materialne i moralne ogółu ludności i poszczególnych jej warstw, a między innymi i stanu obronczego, — to wolimy już natychmiastowe bez zmiany wprowadzenie tego nowego projektu z wszelkimi jego zresztą nie tak bardzo znacznymi wadami, aniżeli dotychczasowy ustroj przestarzały, wyróżniający tak niekorzystnie procedurę austriacką od owej wszystkich narodów cywilizowanych lub do cywilizacji pretensję mających.

Nie wątpimy też, że przy dobrej woli i energii odnośnych czynników parlamentarnych i wspomniane wyżej parlamentarne trudności dadzą się przezwyciężyć; — jak też niewątpimy, że delegaci naszego kraju w radzie państwa, pomni opłakanych naszych stosunków, pomni tradycji narodu, którego palestra od wieków zasadami jawności i ustności postępowania się kierowała i do nie małej i na tem polu sławy się wzbiła, wszelkich dołożą starań, by projekt nowej procedury en bloc przyjęto, choćby takowy na teraz li tylko u nas w kraju, na próbę miał być zaprowadzonym, jak się tego także Sejm nasz na wniosek posła Madejskiego domagał. Doświadczenie lat kilku wystarczy do ujawnienia rażących w nowym projekcie braków i wad, a wtedy nietrudno będzie przystąpić do ustawodawczego onegoż poprawienia, do usunięcia tego co praktyka wskaże jako usunięcia wymagające.

### Petycja lwowskich urzędników państwowych o dodatek aktywalny.

Z powodu tej zamierzonej petycji, o której pisaliśmy w nrze 20. z dn. 25. października r. b. wiedeńska „Beamten-Zeitung“ podaje następującą korespondencję:

„Ustawa z 15. kwietnia 1873, którą ustalono pobory urzędników państwowych, podzieliła należytości tychże na stałe według klas rangi postępujące płace i kwinkwenja, i na dodatki aktywne wymierzone według ilości mieszkańców w siedzibie urzędowej. Co do tych ostatnich pozwolimy sobie przypomnieć czasy przed wejściem w życie ustawy z r. 1873. Jest to faktem niespornym, że urzędnicy rządowi w mia-

stach stołecznych bez porównania drożej żyją, aniżeli urzędujący w miastach prowincjonalnych. Skutkiem tego także przed r. 1873 przyznano pierwszym osobne dodatki po nazwą kwaterowego, dodatków lokalnych, dodatków drożyznianych i t. p. Głównym celem tych lokalnych podwyższeń płacy, było pokrycie czynszów mieszkań, tak znacznie wyższych w większych miastach.

Podobnież i dodatek aktywalny w r. 1873 zaprowadzony okazuje się być tylko kwaterowem, jak na to wskazują §§. 11. i 12. pow. ustawy.

Jeżeli się zaś zważy, że pobierających gaże wojskowych w Wiedniu, w Pradze, we Lwowie i w Tryjeście wcielono do wspólnej, I. klasy czynszowej, wówczas trudno zrozumieć, dlaczego urzędnikom rządowym w Pradze, we Lwowie i w Tryjeście dodatek aktywalny w stosunku 60% do owego w Wiedniu wyznaczono, gdy przecież wcielenie wojskowych w dopiero wymienionych miastach stołecznych do I. klasy czynszowej, w r. 1881 skuteczniione, pewnie na podstawie starannych dochodzeń nastąpić musiało.

Jak skoro tedy rząd uznał za potrzebne podnieść dodatki lokalne do stałych uależytości pewnej kategorii urzędników państwowych, to dla czegoż właśnie urzędnicy cywilni inaczej mieliby być traktowani?

Przyłączamy się zatem w zupełności do uchwały lwowskich urzędników i uważamy za nasz obowiązek, wezwać także urzędników w Pradze i Tryjeście, by przyłączyli się do swych kolegów lwowskich i poparli ich w ich przedsięwzięciu. (Zapytania przyjmuje komitet do rąk p. Władysława Neussera, ul. Kopernika 1. 20 we Lwowie).

Jednakże i inny jeszcze wzgląd przemawia w tej sprawie.

Ustawa z r. 1873. oznaczyła wymiar należytości urzędników państwowych według minimalnych potrzeb jednostki i według przeciętnych cen potrzeb do życia, wówczas obliczonych. Zbyteczne dowodzić, że wymiar ten wówczas już bardzo był skąpym. Raptowny postęp czasów naj-

## O zbrodniach i występkach pospolitych

odmiennie w kodeksie karnym wojskowym określonych

napisał

Dr. Julian Morelowski.

(Ciąg dalszy).

Czwarta część.

### O innych zbrodniach pospolitych i karaniu takowych.

#### Pierwszy rozdział.

O różnych rodzajach tych zbrodni.

§. 332 zawiera ogólny podział zbrodni w tej części omówionych zgodnie z §. 56 powszechnej ustawy karnej.

§. 333. wylicza pojedyncze rodzaje zbrodni tych tak samo jak §. 57 p.

u. k. dodając do nich plądrowanie, łupieztwo.

#### Drugi rozdział.

O zbrodni zdrady stanu, obrazy majestatu i członków rodziny cesarskiej i zaburzeniu spokojności publicznej \*).

§. 334. podaje definicję zdrady stanu zgodnie z §. 58 p. u. k., dodaje atoli, pod literą c): zdradliwe układy z nieprzyjacielem i porozumiewanie się z tymże. Reszta §§. zawiera przepisy te same co p. u. k.

#### Trzeci rozdział.

O buncie i rozruchach.

§. §. 344.—351. odpowiadają postanowieniom §. §. 68.—75. p. u. k.

\*) Przepis §-u 67 p. u. k. dotyczący szpiegostwa pomieszczonym jest w III części kod. kar. woj. pod zmienioną formą § u 321.

§. 352. zawiera zastrzeżenie, że postanowienia tego rozdziału wtedy tylko mają zastosowanie do osób wojskowych stosownie do przepisów służby zaprzysiężonych, jeżeli czyny ich nie pozostają w związku z ich stosunkiem służbowym; w razach oporu przeciw przełożonym lub straży wojskowej, przeciw rozkazom wojskowym lub istniejącym urządzeniom wojskowym, osoby te mają być karane mi według przepisów II-iej części o zbrodniach i występkach wojskowych.

#### Czwarty rozdział.

O zbrodni gwałtu publicznego.

§. §. 353.—361. odpowiadają przepisom § §. 76.—84. p. u. k.

§. §. 362.—366 są powtórzeniem §. §. 85—89. p. u. k.

nowszych, który prawie codziennie nową wylania kwestję odnoszącą się do egzystencji, — a wspominamy li tylko niedawno w Wiedniu wielokrotnie omawianą kwestję mięsa, chleba i pomieszczeń, — bynajmniej nie oddziaływa na zmniejszenie cen potrzeb do życia i innych wymogów. Przeciwnie od r. 1873. takowe wzrosły przynajmniej o 40%. Płace zaś urzędników od owego czasu temi samemi pozostały, a po nadto poczyniono także ograniczenia w awansach.

To też pociągnęło za sobą najprzykrzejszą nędzę w kołach urzędników, od których wymaga się wydatnej, ciągłej pracy, podczas gdy oni walczyć muszą upornie o swój byt i w walce tej swą siłę, swe zdrowie, zamiłowanie do zawodu swego, utracają. Księgi zapowiedzeń u wszystkich władz dają nam wybitny dowód nędzy, jaka wśród urzędników panuje, odzywają się głosy urzędników, wykazujące, że ruina i niedostatek im zagraża, a uchwała Lwowska również przedstawia nam dążenie ku poprawieniu materialnego położenia urzędników państwowych

Niechajże rząd i parlament podadzą tutaj pomocną rękę!

*Co do czynności odnośnego komitetu otrzymujemy następującą korespondencję:*

Ponieważ zwołanie walnego zgromadzenia w sprawie podwyższenia dodatku aktywalnego dla Lwowa wkrótce nastąpić ma, czujemy się w obowiązku podać do wiadomości interesowanych sfer urzędniczych, co dotąd komitet wybrany zdziałał.

Komitet ściślejszy, o którym w Nrze 20. pisma naszego wspomnieliśmy, rozdzielił referaty pomiędzy siebie w sposób następujący:

Zebranie materiałów z innych stolic wcielonych do tej samej klasy dodatku aktywalnego wziął na siebie pan Ziglbauer. Materiałów dotyczących miasta Lwowa przyrzekł dostarczyć Pan Wachnianin, zaś część redakcyjną objął pan Dr. Edward Sumper.

Agitacyjną częścią i załatwianiem korespondencyj zajął się sekretarz komitetu.

§. 367. zawiera jednak postanowienie, iż sprawca, który się dopuszcza czynów z §. 362 lit. c), 364 i 366 (85 lit. c. 87 i 89 p. u. k.) w celach zdrady stanu, aby stawiać przeszkody przedsięwzięciom austriackiego lub sprzymierzonego wojska lub jego oddziału i aby przez to oddać przysługę nieprzyjacielowi, staje się nadto winnym zbrodni określonej w §. 327, który to §. brzmi analogicznie jak §. 67 p. u. k. i pomieszczonym jest w III części.

§. 368 podaje definicję porwania człowieka zgodnie z §. 90 p. u. k. i czyni tylko zastrzeżenie, iż w wypadkach szczególnych może być zastosowanym §. 490 mówiący o korsarstwie czyli rabunku morskim.

§. 369 brzmi dosłownie jak §. 91 p. u. k. natomiast §. 370 powołuje się na de-

Z wyjątkiem magistratu Wiedeńskiego, który wprost odmówił żądaniu komitetu i Krakowskiego, który dotąd nie odpowiedział na prośbę o zapodanie wysokości czynszów mieszkalnych, nadesłały wszystkie inne magistraty żądane wykazy.

Również z powodu nieprzewidzianych przeszkód nie było możliwem od tutejszego magistratu podobnego wykazu uzyskać. W ostatnich dopiero czasach postarał się komitet u tutejszego urzędu kwaterniczego o wykaz cen mieszkań kompetencyjnych dla wojskowych.

Materiał ten jednak w zupełności wystarcza.

Dnia 15. b. m. przedłożył p. Sumper szkic petycji obszerniejszemu komitetowi. Po wyczerpującej dyskusji uchwalono zasadniczo motywa przez sprawozdawcę na uzasadnienie petycji przytoczone; mianowicie:

1. upośledzenie urzędników cywilnych w porównaniu z wojskowością,

2. daleko wyższe czynsze mieszkalne we Lwowie, niż w innych w równej klasie dodatku aktywalnego będących stolicach,

3. ustanowiony dla urzędników kolei państwowych we Lwowie stacjonowanych 80<sup>o</sup>, dodatek aktywalny podczas gdy cywilni urzędnicy Lwowscy mają tylko 60% dodatku aktywalnego wiedeńskiego. Dalej uchwalono czysto przedmiotowe traktowanie petycji, zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy, natomiast z powodów zasadniczych zebrał podpisów w s z y s t k i c h urzędników tutejszych od V. rangi zacząwszy.

Również proponować ma komitet walnemu zgromadzeniu zmianę uchwały w tej myśli, by petycję wniesiono wyłącznie na ręce prezydium ministrów. Ponieważ wszelkie wnioski na powiększenie wydatków wnosi rząd, zaś rada państwa takowe zmniejszać się stara, natomiast zasadniczo wniosków na podwyższenie budżetu nie stawia, przeto zapatrywanie komitetu jest pod tym względem słuszne.

Czynności agitacyjne a względnie korespondencje dziennikarskie w Beamten-Zeitung, Wiener allgemeine Zeitung i Triester Zeitung przedewszystkiem dla dotyczących sfer decydujących miały ten skutek, że

finicją bezprawnego werbunku (§. 92 p. u. k.), zawartą w §. 306 t. j. w drugim rozdziale części III — §. 371 dodaje do słów §-u 93 p. u. k. także ten wypadek: »gdy ktoś względem osoby, która nawet jako zasługująca na karę się przedstawia, przywłaszcza sobie władzę karania jemu oczywiście nie przysługującą«. Dodatek ten usuwa wątpliwości, jakie w tej mierze w wypadkach §-u 93 p. u. k. powstać mogą

§.§. 372—378 są powtórzeniem §.§. 94—100 p. u. k. a §. 379 za wiera postanowienie, iż osoby, które przepisana przysięgę wojskową złożyły, w wypadkach niebezpiecznej pogroźki mogą się stać winnymi jednej z zbrodni wojskowych, określonych w II. części.

wszedł komitet w styczność z komitetem tryesteńskim, od którego otrzymał kopje ich petycji wniesionej w r. 1882 w tej samej sprawie.

## S A D O W N I C T W O.

### Praktyka tabularna.

#### Zasady orzeczeń najw. Trybunału sąd.

(Zob. nr. 17. „Urz. i Prawn.“ z r. b.)

16. (Do §. 13. u. hip.) Nie można według §. 13. ust. z 25. lipca 1871 r. Nr. 96 dz. pr. p. odmówić wpisu prawa, jako dawnego ciężaru, które po myśli §-u 7. lit. b. i §-u 12. pow. ust. w ciągu pierwszego terminu edyktałnego zgłoszono, chociażby wbrew przepisowi §-u 13. ustawy z 23. lipca 1871 r. N. 95 dz. pr. p. (u. hip.) domagano się prawa zastawu na 5. części ciała tabularnego dla spółwłaściciela nieoddzielonej. (Orz. najw. Tr. s. z 22. stycznia 1884 r. l. 517).

17. (Do §. 14. i 33. u. hip.) Orzeczenie władzy, że ktoś odpowiedzialnym jest za szkodę trzeciemu wyrządzoną, samo przez się nie jest zdolne być podstawą czynności w księgach gruntowych skutecznić się mającej. (Orz. n. Tryb. s. z 5. lutego 1884 r. l. 1276. — Ger. H. N. 62 ex 1884.).

18. (Do §. 16. u. hip.) Koszta egzekucyjnej sekwestracji dla ściągnięcia procentów od kapitału hipotekowanego przy rozdzieleniu ceny kupna za nieruchomość osiągniętej jako koszta egzekucji uważać i równie jak inne przynależności kapitału w porządku temuż przysługującym umieścić należy. — Prawo zastawu dla pewnej wierzytelności wpisane rozciąga się według §. 457. k. cyw. na nieruchomość zastawioną i na pożytki z niej, jeszcze nie oddzielone i nie powzięte, a zastawnik, który wprowadzie nie celem ściągnięcia kapitału swej wierzytelności, lecz li tylko ku ściągnięciu zaległych odsetek egzekucyjną sekwestracją pożytków przedmiotu zastawu uzyskał, przez to zawsze sięga po przedmiot sobie zastawiony dla zaspokojenia swej prawem zastawu zabez-

#### Piąty rozdział.

O nadużyciu władzy urzędowej i służbowej i o nakłanianiu ku temu.

§. 380 ma napis »nadużycie władzy urzędowej albo służbowej« a brzmienie jego jest nieco odmienne aniżeli §-u 101 p. u. k.: »Każdy urzędnik rządowy lub gminny i każdy, kto w ogóle służbę publiczną, za złożeniem przysięgi lub bez przysięgi, piastuje, dopuszcza się zbrodni, gdy w swym urzędzie lub w swojej służbie, do której jest zobowiązany, nadużywa powierzonej mu władzy lub stanowiska służbowego w jakikolwiek sposób, aby komuś, czy to państwu, gminie, lub innej osobie szkodę wyrządzić, bez względu na to, czy się dał do tego nakłonić przez chciwość lub inną namiętność albo poboczną pobudkę«.

pieczonej wierzytelności. Ztąd też i koszt przeprowadzenia sekwestracji liczyć należy do kosztów ściągnięcia wierzytelności z przedmiotu zastawu, którym według §. 16. u. h. prawo zastawu dla wierzytelności uzyskane przysługuje — Sekwestracja jest przymusowym zarządzeniem przedmiotu, a skuteczność jej rozciąga się na wszystkich wierzycieli hipotecznych. (Orz. n. Tr. s. z 29 kwietnia 1884 r. l. 5040 Ger.-Zg. N. 62 ex 1884).

19. (Do §. 20. u. hip.) Przepis 8-n 20 u. h. wcale temu nie przeszkadza, by w interesie jawności księgi grunt. uwidocznienie nie dopiero rzeczywiście wyrzeczoną kuratelę, lecz także i okoliczność, że wyrzeczenie kurateli nad właścicielem realności jest w toku (Orz. n. Tr. s. z 3. października 1882 r. l. 11602 — Ger.-Zg. N. 71 ex 1884).

20. Zmiany w ogólnych stosunkach osobowych można przez tabularną adnotację uwidocznienie, nie można jednak uwidoczniać zmian poszczególnych stosunkach obligatoryjnych. Uwidocznienie zrzeczenia się prawa nadanego w umowie o pożyczkę, niema miejsca. (Orz. n. Tryb. s. z 16. kwietnia 1884. — Z. f. Not N. 31 ex 1884).

21. (Do §. 26 u. hip.) Po myśli §§ 431. i 434. k. c. pojedyncze jednostronne oświadczenie poprzedniej właścicielki, że połowę realności przenieść się mających odstąpiła, umowy zastąpić nie może. (Orz. n. Tr. s. z 17. lipca 1884 r. l. 8492. — Prawnik cz. str. 498 ex 1884).

22. Co do pozycji tabularnej na imię li tylko jednego małżonka zapisanej, drugiemu małżonkowi z mocy istniejącej między nimi ogólnej, już między żyjącymi ważnej wspólności majątkowej, prawo spółwłasności przysługuje, a drugi małżonek może domagać się, by to prawo spółwłasności dlań tabularnie wpisano. (Orz. n. Tr. s. z 21. maja 1884 r. l. 4602. — Jur.-Bl. N. 36 ex 1884).

23. (Do §. 32. u. hip.) Przy ocenieniu, ażali dokument zdolnym jest do intabulacji, nie wolno wdawać się we wnioskowania z treści onegoż. (Orz. n. Tr. s. z 28. sierpnia 1884 r. l. 9823. — Ger.-H. N. 56 ex 1884).

24. (Do §. 38 u. hip.) Na podstawie wyroku którym wierzytelność zaskarżoną bezwarunkowo przyznano, przeciw któremu jednak pozwany wniósł apelację, można dozwolnić egzekucji

ku zabezpieczeniu przez prenotację prawa nadzastawu na pretensji pozwanego prawem zastawu tabularnie ubezpieczonej; gdyż przepis §-u 38. lit. b u. h. nie zniósł przepisu §-u 259 [powsz. — 339 galic.] proc. cyw. (Orz. n. Tr. s. z 27. listopada 1883 r. l. 13573 — Ger. H. n. 52 ex 1884. — [zgodne z orzeczeniami n. Tr. s. z 3. września 1872 r. l. 9183 Zb. Glasera- Ungera- Walthera N. 5208, z 24. listopada 1874 r. l. 12416, G. U. W. 5545, z 25. września 1878 l. 10936, Gl. N. W. 7157, z 20. listopada 1878 l. 12839 Gl. U. W. 7221, 31. grudnia 1878 r. l. 14400 Gl. U. W. 7791; wprost przeciwne zapatrywania wypowiada orz. n. Tr. s. z 17. listopada 1874 r. l. 12223 Gl. N. W. 5537]).

25. (Do §. 24. u. hip.) Według postanowień §§. 438. i 439. k. c. prenotacja powoduje nabycie prawa rzeczowego pod warunkiem późniejszego jej usprawiedliwienia, przez które przeto warunkowe nabycie prawa na bezwarunkowe ma być przemienionem. Za tem idzie, że gdy kto zapomocą skargi sądowej uzyskać chce wyrzeczenie usprawiedliwienia prenotacji, poprzód istnienie samejże twierdzonej prenotacji niewątpliwie okazaniem być musi; niemożna już przeto wyrzec usprawiedliwienia prenotacji prawa zastawu, gdy pretensja sama poprzód już w księdze publ. została wykreślona, a wierzyciel już li tylko w rozdzieleniu ceny ze sprzedaży odnośnej realności uzyskanej jest interesowanym. (Orz. n. Tr. s. z 19. marca 1883 r. l. 2809. — Jur.-Bl. N. 32 ex 1884).

(C. d. n.)

## ADMINISTRACJA.

### Komisja oszczędnościowa.

Dzienniki donoszą, że komisja ta, o której dwuletnich czynnościach tylko skromne od czasu do czasu pogłoski na jaw się wydobywały, prace swe już w całości ukończyła i sprawozdanie swe z wnioskami Cesarzowi wprost przedłożyła. Uchwały komisji mają być bardzo daleko sięgające i odnosić się do wszelkich gałęzi publicznej administracji. Miano przytem w

pierwszym rządzie na to wzgląd, iżby we wszystkich wypadkach, gdzie się rozchodzi o zmniejszenie wydatków administracji, o zmniejszenie to nie nastąpiło na koszt administracji autonomicznej, iżby przeto w żadnym razie nie nastąpiło pomnożenie jej czynności w poruczonym zakresie działania.

Projektowane reformy mogą na dwie kategorje być podzielone: na takie, które rząd sam zaraz, bez odwołania się do ciała prawodawczych przeprowadzić może, i na takie, które muszą być uchwalone przez Izby ustawodawcze, lub większych wymagają przegotowań, zanim będą mogły wejść w życie. Co do pierwszej kategorji oświadczył rząd gotowość, zastosowania się bezwzględnie do całego szeregu uchwał komisji oszczędnościowej, i przedsięwzięcia odpowiednich zmian tak, iżby takowe już w przyszłorocznym budżecie cyframi były wyrażone. Atoli nie należy do tej czynności zbyt wielkiej przywiązywać wagi, gdyż tyczy się ona tylko niektórych mniej ważnych reform w służbie rachunkowej i kontrolnej, jak np. przy pocztach i telegrafach. Co się tyczy innych propozycyji komisji, to wykonanie ich jeszcze w dalekim jest polu, i jeszcze wielkie zachodzi pytanie, czy na wszystkie wnioski komisji zgodzi się rząd i parlament. Między innemi mówią o zamiarze silnego zredukowania centralnej kasy państwowej i głównych kas krajowych tudzież kasowości przy większych urzędach podatkowych, a natomiast użycia Banku austro-węgierskiego i jego filij do wypłat państwowych.

W kołach deputowanych z pewnością się spodziewano, że wyniki długoletnich obrad komisji do publicznej wiadomości będą podane. Nie stało się to, tak że zbierająca się niebawem rada państwa nie będzie mogła wyrobić sobie zdanie o rozprawach komisji i ich wynikach. W kołach parlamentarnych razi to tem więcej, ile że ustanowienie komisji z tąd wzięto początek, że właśnie w radzie państwa już od wielu lat poruszano potrzebę upojedynczenia a-

§. 381 brzmi analogicznie jak § 102 p. u. k., wymienia także obok stosunków urzędowych i służbowe, jako to, tajemnicę służbową, podania służbowe, nadzór służbowy

§. 382 brzmi dosłownie jak § 103 p. u. k.

§. 383 brzmi podobnie jak §. 104 p. u. k., jednakże wymienia obok »urzędnika« także inne osoby publicznie ustanowione, a obok wyrazu »urząd« także służbę, używa wyrazu »interesów służbowych« obok »urzędowych«.

#### Szósty rozdział

(§. §. 385—396)

O fałszowaniu publicznych papierów kredytowych

#### i Siódmy rozdział

(§. §. 397—400)

o fałszowaniu monet

są zupełnie zgodne z powszechną ustawą karną.

#### Ośmy rozdział.

O naruszeniu religji.

§. §. 401—403 są powtórzeniem §. §. 122—124 p. u. k. Ustawa z d. 25. maja 1868 modyfikująca pojęcie tej zbrodni obowiązuje i w armji.

#### Dziewiąty rozdział

(§. §. 404—412)

O zgwałceniu, shanbieniu i innych wypadkach nierządu

#### Dziesiąty rozdział

(§. §. 413—422)

O morderstwie i zabójstwie

#### Jedenasty rozdział

(§. §. 423—427)

O spędzeniu płodu

#### Dwunasty rozdział

(§. §. 428—430)

O porzuceniu dziecka

są powtórzeniem odnośnych przepisów powszechnej ustawy karnej.

#### Trzynasty rozdział.

zawiera postanowienia

o zbrodni ciężkiego uszkodzenia cielesnego.

§. 431 podaje definicyą dosłownie jak § 152 p. u. k.

§. 432 wylicza oprócz osób w §. 153 p. u. k. podanych także osoby wojskowe jako przedmiot zbrodni, a nadto przypomina, iż osoby, które przysięgę służbową wojskową złożyły, przez uszkodzenie cielesne osoby wojskowej mogą się też dopuścić jednej ze specjalnie wojskowych zbrodni, określonych w II-giej części

§. §. 433—436 są powtórzeniem §. §. 154—157 p. u. k.

#### Czternasty rozdział

zawiera przepisy

o pojedynku, odmienne od posta-

paratu administracyjnego ze względu na jego kosztowność, i zwołania w tym celu ankiety, i tej jedynie inicjatywie zawdzięczyć należy ustanowienie komisji oszczędnościowej. Nieogłoszenie jej uchwał tem więcej uderza, ile że obowiązek utrzymania obrad w tajemnicy który członkowie komisji w początkach swych obrad ślubowali, teraz, po ich ukończeniu już więcej nie istnieje i każdemu członkowi komisji wolność służy udzielania dowolnie dalej wiadomości o poczynionych wnioskach. W kołach rządowych motywują nierozgłaszanie uchwał względami na służbę publiczną. Obawiają się bowiem silnego zaniepokojenia całego personalu urzędniczego, jak skoro doszłyby do publicznej wiadomości propozycje komisji, jak już nadmieniono, daleko sięgające, które zmierzają do zwinięcia licznych posad tak u władz centralnych, jak też u politycznych, sądowych i innych władz administracyjnych w poszczególnych krajach. Atoli zamiar powstrzymania wszelkiego zaniepokojenia nie da się pewnie osiągnąć; gdy bowiem uchwała dotrzymania tajemnicy obecnie już nie obowiązuje, nie ulega wątpliwości, że uchwały komisji w szczególności swoich niebawem różnymi drogami przynajmniej częściowo przejdą do publicznej wiadomości, jednakże może nie zawsze w formie autentycznej, a niejednokrotnie także w formie przesadnej, co pewnie nie może się przyczynić do uspokojenia sfer urzędniczych. Ogłoszenie ich przyniosłoby raczej tę wielką korzyść, iżby nie tylko posłów i opinią publiczną w ogóle należycie poinformowało, lecz także umożliwiło dyskusję nad propozycjami, coby li tylko do poparcia i wyjaśnienia rzeczy się przyczyniło.

Jakkolwiek jednak nie znamy propozycji komisji oszczędnościowej, to przecież dziś już da się powiedzieć, że stan urzędniczy pewnie nie każdemu środkowi sprzeciwiałby się, który zmierza ku oszczędnościom w organizacji służby, byleby to były rzeczywiste reformy, t. j. ulepszenia w interesie dobra publicznego, i byleby przy zaprowadzeniu i przeprowadzeniu takich

reform postępowano sprawiedliwie i z należytą ludzkością i względnością. Należałoby tedy, po sprawiedliwości, przestrzegać, by ewentualne redukcje nie ograniczały się na niższe posady, by nie uwalniano od nich posad wyższych, a cały ciężar oszczędności na barki biednych podrzędnych urzędników, tej „misera plebs“, składano. W interesie zaś ludzkości i względności należałoby uważać, iżby reforma nie nagle, nie za jednym zamachem została przeprowadzoną, lub gdyby to ostatnie miało już za konieczne być uznanem, — iżby funkcjonariuszom, którzy wskutek tego staną się zbyt ciężkimi, pozostawiano czas kilku lat, wśród których mogliby wejść na posady opróżniające się w pokrewnych odłamach służby, lub w ogóle umieścić się na stosownych w kraju posadach. Mamy nadzieję, że zamierzone na podstawie uchwał komisji oszczędnościowej reformy na powyższych zasadach zostaną przeprowadzone, a mamy ją tem pewniej, ile że żaden nie zachodzi powód odstąpienia od tych zasad, które przy dawniejszych reorganizacjach zwyczajnie bywały przestrzegane. Ztąd też i nie widzimy powodu, dla którego by teraz zamierzone reformy wywoływać miały jakie w tym względzie u stanu urzędniczego obawy.

### Konceptowe siły magistratu lwowskiego.

Artykuł drugi.

Wniosek p. radnego Czernego, dotyczący zrównania płac i dodatków służbowych urzędników konceptowych magistratu lwowskiego z poborami służbowymi urzędników państwowych nie został przyjęty przez Radę miejską na posiedzeniu z dnia 6. b. m. pomimo dobitnych i przekonywujących, argumentów wnioskodawcy i powołania się na „Urzędnika“ i „Prawnika“, który tę sprawę jako pismo fachowe, obszernie omówił,

na „Dziennik polski“, który rzeczony artykuł w swych łamach w całości umieścił, i na „Kurjera lwowskiego“, który ten wniosek gorącymi poparł słowy i reprezentacji miasta do przyjęcia zalecał.

Wykazawszy, że wyposażenie urzędników konceptowych tutejszego Magistratu stanowi smutny dla tych urzędników wyjątek, gdyż nie tylko Wydział krajowy i rząd, których finansowe położenie jest, jak wiadomo, o wiele gorsze od stanu finansowego bogatego miasta Lwowa, lecz także wszystkie stołeczne miasta innych prowincyj swoim urzędnikom przyznały już dawno znacznie wyższe płace, że dalej dział konceptowy magistratu ma o wiele trudniejsze zadanie do spełnienia niż państwowi urzędnicy polityczni, że podwyższenie płac będzie najlepszą zachętą do gorliwej pracy i poświęcenia się dla dobra gminy, i że ściąganie lepsze siły do służby miejskiej, bo terazniejsza płaca połączona z posadą konceptysty, której się dopiero po 7 do 10 letniej służbie doczekać można, nie zwabi do tej służby żadnego wyższemi zdolnościami uposażonego prawnika; przedstawiwszy następnie, że różnica między obciążeniem budżetu gminy, jakie wniosek sekcji organizacyjnej [10.840 złr.] i jego propozycja [około 15.000 złr.] za sobą pociąga, jest wcale nieznaczna i przy racjonalnej gospodarce terazniejszej rady miejskiej ani podwyższenia gminnego grosza czynszowego, ani też dodatków do podatków stałych, a więc przeciążenia tutejszych podatników spowodować nie może, zwróciwszy potem uwagę na to, że idąc za wnioskiem sekcji V. r. m. nie dopnie się celu wytworzenia pomyslniejszego sto-

nowień powszechnej ustawy karnej\*).

### Piętnasty rozdział.

0 podpaleniu.

§. §. 448 i 454 do 456 są dosłownym powtórzeniem §. §. 166 i 168 — 170 p. u. k.

§. 449 brzmi podobnie jak §. 167 lit. a) p. u. k. i zagraża karą śmierci przez powieszenie (nie przez rozstrzelanie) tak w czasie pokoju jak i w czasie wojny.

Zamiast §u 167 lit b) c) d) e) f) g) p. u. k. obowiązują odmienne a surowsze przepisy §. §. 450, 451, 452 i 453 k. k. w.

\*) Czytelników odsyłam w tej mierze do mej rozprawy „O pojedynku według praw polskich, austr. i węgierskich“, drukowanej w „Przewodniku naukowym“ w zeszytach od Czerwca do Września 1884 r.

Słowa §-u 167 lit. c) p. u. k. wytłómaczone są w §-fie 452 lit. c) k. k. w. jak następuje; »wenn durch das ausgebrochene Feuer die schwere körperliche Beschädigung eines Menschen herbeigeführt, der Verunglückte dem Nothstande preisgegeben, oder ein anderer für ihn erheblicher Schade entstanden ist«. Słowa te tłómaczą nam, co należy rozumieć przez wyraz: »erheblicher Schade«. [C. d n.]

### L I T E R A T U R A.

Recenzja.

Ustawa o ochronie własności polnej z dnia 17. lipca 1876. Wydanie nowe. Złoczów. Nakładem i drukiem O. Zuckerkandla i Syna. 1885. Mała okładka str. 32.

Jest to tomik II, zapowiedzianego przez powyższą firmę księgarską wydawnictwa

„Zbiór ustaw krajowych dla królestw Galicji i Lodomerji z W. Księstwem Krakowskiem.“

W tomiku tym jest umieszczony tylko tekst ustawy polowej z r. 1876 z dwoma rozporządzeniami w dodatku.

Gdy od roku 1876 c. k. Namiestnictwo dość znaczną ilość okólników wydało, objaśniających rzeczoną ustawę, a nadto zapadło kilkanaście orzeczeń Trybunału administr. i najwyższych Władz w wątpliwych wypadkach, odnoszących się do zastosowania ustawy polowej w Galicji, co wszystko w tem dziełku zupełnie pominiętem zostało, przeto więc już tem samem nie może ono najmniejszej mieć wartości dla praktycznego użytku.

Nadto na str. 3 i 23. brakuje numery dzienników praw państwa i krajowych, w których ustawa polowa i ustawa z d. 16. czerwca 1872 o służbie kultury krajowej umieszczone zostały, co utrudnia odszukanie w razie potrzeby tych ustaw w tychże dziennikach. Taki specjalny podręcznik po-

sunku rang dla urzędników, gdyż wprawdzie terażniejsi urzędnicy, którzy w służbie zatrzymani zostaną, wskutek posunięcia się na wyższe posady zyskują, w przyszłości jednak przy tak szczupłym etacie nadzieja awansu będzie dla nich tak jak obecnie niestety bardzo małą; nadmieniwszy wreszcie, że przyznania wyższych płac urzędnikom domaga się wzgląd na panującą we Lwowie i coraz wzmagającą się drożyzną pomieszczeń i wszelkich artykułów żywności, i odwoławszy się do poczucia słuszności i sprawiedliwości panów radnych, któremi się powodując nie powinni upośledzać urzędników conceptowych magistratu wobec takich funkcjonariuszy rządowych, — postawił p. wnioskodawca wniosek następujący:

Świetna rada uchwał: 1]. Płace i dodatki służbowe mają być od 1. stycznia 1885 zrównane z poborami służbowymi urzędników państwowych tak, aby najniższa stała roczna płaca wynosiła 900 złr i kwaterowe 240 złr. i w dalszych rangach urzędniczych odpowiednie podwyższenie tych poborów nastąpiło, i 2]. celem przeprowadzenia tej uchwały przyzwala się podwyższenia kredytu dla odnośnej rubryki w kwocie 15.000 złr. i zwraca się magistratowi przedłożony projekt organizacji działu conceptowego do wypracowania nowego wniosku co do ilości urzędników, jaka w pojedynczych rangach tychże ma być systemizowana.

Nie możemy pominąć milczeniem argumentów, jakie przeciw temu ze wszzech miar słusznemu wnioskowi przytoczone i przez szanownego wnioskodawcę dostatecznie zbite zostały.

Radny p. Groman nie może wniosku popierać, po pierwsze z powodu,

że trzeba także mieć wzgląd na kontrybuentów już różnemi daninami przeciążonych, a powtóre dlatego, że Rada miejska nie powinna iść we wszystkim za przykładem rządu, który rada i tak za wiele naśladuje, nakładając i podwyższając ciągle podatki gminne.

Na ten argument musimy zauważyć iż wnioskując trafnie, że zdania pana Gromana wynika, że naśladując rząd w nakładaniu danin, czyni wprawdzie rada miejska źle, chociaż musi, ale iść za jego dobrym przykładem, i dbać o polepszenie bytu materialnego swoich urzędników, to było by już horrendum, bo fundusz gminy musiałby zbankrutować, gdyby celem tego polepszenia do kwoty 10.840 złr., na którą p. G. przystaje, dorzucono tak wysoką sumę około 4.500 złr.!! — Nie wątpimy, że to zdanie i zapatrywanie się oponenta na sprawy publiczne nie trafiło do przekonania ojców miasta; — może być jednak, że przekonało ich dalsze rozumowanie tego pana radnego, iż nie potrzeba dalej iść, jak sam magistrat żąda, i że robotnicy, rzemieślnicy, kupcy i przemysłowcy daleko gorzej stoją jak urzędnicy. Tu już p. G. przeoczył, że nie wszyscy urzędnicy conceptowi magistratu stawiali ów wniosek, lecz gremium radców, którym pewnie bieda tak nie dojmuje jak urzędnikom pobierającym płacę przywiązaną do V. i VI. rangi; a co się tyczy dalszej argumentacji, to będzie na miejscu pytanie: kto stawia kamienice lub posiada kapitały, czy urzędnicy w ogóle, a urzędnicy magistratu w szczególności, i czy w ogóle urzędnik ma możliwość dorobienia się uczciwym sposobem. tak jak porządny rękodzielnik i t. d. jakiego mająteczku?

Następnym oponentem był p. dr Madejski, który również bronił kontrybuentów przed wielkiem niebezpieczeństwem tymże grożącym, gdyby rada miejska przystała na polepszenie egzystencji urzędników, na które według wniosku p. Czernego o 4500 zł. więcej niż według propozycji sekcji V, wypada; dalej uważa nader niebezpieczną zasadę przestrzeganą przez rząd, że mianowicie trzeba lepiej płacić urzędników conceptowych jak innych. bo gdyby rząd w przyszłości podwyższył płacę swoim urzędnikom, to musiałyby to także i gmina uczynić; niemniej że nie można działu conceptowego lepiej wyposażyć, bo i inni urzędnicy, tj. techniczni, rachunkowi, kancelaryjni i kasowi, mieliby wtedy słuszną pretensję do podwyższenia należytości; nareszcie porównał fundusz krajowy, mający według jego twierdzenia 5 milionów kontrybuentów. z funduszem gminy m. Lwowa, które ma liczyć tylko 100.000 podatników, z czego wypływa, że Wydział krajowy może lepiej niż Lwów płacić swoich urzędników; a dodał do tego, że reprezentacja miejska jest dość wyrozumiałą, bo udziela nawet i dalej udzielać może dodatków osobistych zasłużonym urzędnikom, a na koniec — nadmieniwszy, iż prośba wnioskodawcy, ażeby żądane przez niego podwyższenie płac rada miejska uznała za słusne i sprawiedliwe, jest czcym frazesem, — podnosi praktyczną dla służby stosowność ugrupowania urzędników w pojedyncze rangi, jak się tego domaga wniosek magistratu i sekcji V., bo tak będzie mogła być gruntowniejszą superrewizją wszelkich elaboratów. (C. d. n.)

winięby wszystkie rozporządzenia i orzeczenia w całej osnowie zawierać, jako przyczynające się wielce do wyjaśnienia wątpliwych i do uzupełniania postanowień ustawy.

Cena (20 ct) tego dziełka jest ze względu na powyższe braki zanadto wygórowaną, albowiem tekst ustawy polowej — a po nadto dziełko to nic prawie nie zawiera — można za kilka centów nabyć w ekonomacie c. k. Namiestnictwa.

Jeżeli wspomniana firma będzie także i inne ustawy w ten sposób wydawać, to nie możemy jej rokować powodzenia w tem wydawnictwie. N.

## Wiadomości literackie.

*Manz'sche Gesetz-Ausgabe*, VI. Bd. 1. Abth. Die Civilgerichtsverfassung. Die Concursordnung n. das Anfechtungsgesetz. Mit Berücksichtigung d. grundsätzl.

Entsch. des O. G. H. Wien 1885 (Manz)

Niniejsze nowe wydanie 1. części VI. tomu znanego zbioru ustaw Manza obejmuje: ustawę zas o władzy sędziowskiej, — ustawy o Trybunale stanu i Tryb. administr. - organizacją zwyczajnych sądów cywilnych — normę jurydykcyjną cywilną i wojskową, — instrukcję sądową — ust. konkursową — ustawę o zażarżaniu czynności prawnych dłużnika niewypłacalnego.

— XXII Bd. Indirecte Steuern. Vollstaendige Sammlung aller auf die Verzehrungs- u. Verbrauchsteuern Bezug habenden Gesetze. Verord. u. Judicate. Von Dr. J. Błoński. Wien 1885. (Manz).

Tym tomem Zbiór Manza znakomicie się uzupełnił, podając tak mało znane przepisy o podatkach pośrednich w wyczerpującem zestawieniu wraz z judykaturą Tryb. admin. Jest to, o ile nam wiadomo, pierwszy, celom praktycznym służyć mający zbiór tych przepisów który szczególnie urzędnikom skarbowym bardzo będzie pomocnym w urzędowaniu.

— XXIII. Bd. Ges. u. u. Verord. über d. Wasserrecht. Mit den einschl. Entsch. des O. G. H., des Verw. G. H. u. der Ministerien. Wien. 1885. (Manz).

Dr. Victor Röll. Oestr. Eisenbahngesetze 9. Heft. 1884. Manz.

Dr. Moriz v. Stubenrauch. Commentar z. oe. a. bürg. Gesetsb. IV. Aufl. 9. Lief. Wien 1884 (Manz.)

Andreas Schöfl. Das Grundbuchsges. vom 25 Juli 1871 mit allen ergänzenden Ges. u. Verord. nebst Formulareien, commentirt durch d. einschl. Bestim. des a. b. G. B. u. die Entsch. des O. G. H. II. Aufl. Wien 1885 (M. Perles).

Dziełko to, o ile ono obejmuje ustawy ogólnie obowiązujące, także i dla nas ma wartość, ze względu na komentowanie ich z ustawy cyw. i z judykatury. Specjalne ustawy i rozp. odnoszące się do poszczególnych krajów nie obejmują ustaw i przepisów naszego kraju dotyczących.

## Prawo propinacyjne.

Krajowa komisja dla oznaczenia czy stego dochodu z prawa propinacyjnego powzięła ważną uchwałę, iż od 1 stycznia 1885. zacząć się ma 26-letni okres, w ciągu którego istnieje ma propinacyjne prawo wyszynku, poczem z końcem grudnia roku 1910. ustaje na zawsze; dotychczasowi zaś właściciele zatrzymać mają prawo utrzymania jednego szynku, ale nie wyłączone, w każdej gminie. Przy końcu roku 1910 Wydział krajowy obliczy cały kapitał funduszu propinacyjnego i wymierzy właścicielom wynagrodzenie (indemnizację propinacyjną), stosunkowo do wartości każdej propinacji. Obecnie wynosi fundusz propinacyjny około 2 milionów złr., a przez cały okres 26 lat fruktyfikując się wraz z procentami i corocznymi dochodami z opłat propinacyjnych, wyniesie razem 15—18 milionów złr. Właściciele więc mogą liczyć na wynagrodzenie 5—6krotnego czystego dochodu rocznego.

## Zbiór normaljów administracyjnych.

### Sprawy propinacyjne.

(Ciąg dalszy).

*Rozstrzygnięcie pytania, czy wyszynk i drobna sprzedaż palonych napojów spirytusowych jako też handel takowymi, jako główne lub też uboczne przedsiębiorstwo wykonywane bywają, winno jak najspieszniej nastąpić.*

Okólnik c. k. Namiestnictwa z dnia 30-go czerwca 1882. L 60.739 881.

Według § 13. ustawy z dnia 23. czerwca Dz. u. p. Nr 62 należy rozstrzygnięcie wypadków w sprawach, czy wyszynk i drobna sprzedaż palonych napojów wysokowych jako też handel takowymi, jako główne lub też jako uboczne przedsiębiorstwo wykonywane bywają, do przemysłowych władz I. instancji.

Gdy według §. 17. wyżej powołanej ustawy rozstrzygnięcie spraw względem ukróceń opłat przez nieprawdziwe oznajmienie rodzaju i rozmiaru przedsiębiorstwa do kompetencji c. k. Władz skarbowych należy, to rozstrzygnięcie jednak przeważnie zależeć będzie od poprzedniego przeprowadzenia dotyczących na wstępie nadmienionych spraw przez właściwe władze przemysłowe; przeto wzywa się c. k. Starostwo wskutek odezwy c. k. krajowej Dyrekcji skarbu z dnia 20. października 1881 l. 52237, aby wszelkie, przez dotyczącą c. k. powiatową Dyrekcją skarbu poruszane sprawy tego rodzaju jak najspieszniej w myśl reskr. tntejszego z dnia 3go października 1881 l. 8723/pr. do rozstrzygnięcia doprowadzało.

*Wymiary opłat propinacyjnych na podstawie ostatniego spisu ludności z roku 1880.*

Okólnik c. k. Namiestnictwa z 21. lipca 1882. L 39.412.

Z powodu zapytań ze strony niektórych c. k. Starostw, jak należy postąpić z wymiarem należytości szynkarskich dla funduszu propinacyjnego w miejscowościach w których według przeprowadzonego z końcem grudnia 1880 roku spisu ludności, okazało się, że ludność wzrosła, w innych zaś ubyła o tyle, iż dotychczasowe

opłaty do funduszu propinacyjnego winnyby uleść odpowiedniej zmianie, oznajmia się, co następuje:

O ile chodzi o wydanie orzeczenia wymiaru należytości względem szynkarza lub szynku nowo ustanowionego, już po ogłoszeniu wyniku ostatniego spisu ludności, nie ulega żadnej wątpliwości, że przy takim nowym wymiarze powinna służyć za podstawę ostatnia cyfra konskrypcyjna.

O ile zaś chodzi o szynkarzy, którym już przed ogłoszeniem wyniku ostatniego spisu ludności wymierzono prawomocnie tę należytość, nie da się z góry przewidzieć, czy i z jakich powodów c. k. Starostwo do zmiany pierwotnego wymiaru stosownie do wyniku ostatniej konskrypcji przystąpić zamierza; to też nie można w drodze rozporządzenia powszechnie obowiązującego przepisać w tym względzie norm postępowania, któreby przesądzały orzeczeniom c. k. Starostw, powołanych według §§. 20 i 21 ustawy z 3. grudnia 1875 do orzekania o tem w I. instancji, według własnego uznania. Z tych względów oznajmiło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z dnia 25. czerwca 1882 L. 1282, że wydanie rozporządzenia formalnego w tym przedmiocie jest zbyt ciężkie i poleciło jedynie dla ujednostajnienia postępowania c. k. Starostw, zwrócić ich uwagę, że w tej mierze winny postąpić z własnej inicyjatywy w przepisany toku instancji.

## Praktyka administracyjna.

### Orzeczenie Trybunału administracyjnego.

*Wnoszenie zażaleń przeciw rozporządzeniom Magistratu Lwowskiego do Lwowskiej Rady miejskiej żadnym terminem nie jest związane.*

Na zażalenie A. Pawęckiego przeciw decyzji galic. Wydziału kraj. z 5. lutego 1884 r. l. 5121 względem ogniotrwałego pokrycia dachu realności podl. k. 100 m. we Lwowie, Trybunał administracyjny po przeprowadzonej jawnej rozprawie, mianowicie po wysłuchaniu referenta, tudzież wywodów adw. dr. Hermana Rosenberga jako zastępcy żalącego się i przeciw wywodów adw. dr. Kl. Raczynskiego, jako zastępcy galic. Wydziału krajowego orzekł:

„Zaskarżone orzeczenie z nosi się po myśli §. 7. ust. z 22. paźdz. 1875 r. N. 36 dz. pr. p z r. 1876.“

Z powodów: Tak Magistrat jak też Rada M. Lwowa i gal. Wydział kraj. uchylili się od merytorycznego załatwienia przedstawienia, względnie zażalenia, wniesionego w dniu 10. czerwca 1882 przeciw zarządzeniu Magistratu z d. 2. kwietnia 1880 r. l. 35571 co do ogniotrwałego pokrycia domów podl. k. 100 m. we Lwowie leżących. — ponieważ owe, stronie dnia 20. kwietnia 1880 r. należyte doręczono, zarządzenie dawno już stało się prawomocnem.

Według treści zażalenia, o ile to było przedmiotem rozprawy jawnej i publicznej u Tryb. administr. przeprowadzonej, rozchodzi się tutaj jedynie o pytanie: czy przyjęcie zażalenia wniesionego przeciw rozporządzeniu magistratu, które Rada miejska według §. 39. statutu kr. stoł. m. Lwowa

z d. 14. października 1870 r. (N. 79 Dz. u. kr.) rozstrzygać ma, jest do pewnego terminu przywiązane, czy też przeciwnie.

Trybunał admin. na pytanie to przecząco musiał odpowiedzieć.

Powołany dopiero co §. 39 pow. statutu postanawia całkiem ogólnie: „Rada miejska rozstrzyga wszystkie zażalenia „w sprawach własnego zakresu działania, „zanesione do niej przeciw rozporządzeniom... Magistratu...“, nie oznaczając terminu, w którym zażalenie takie musiałyby być wniesione. Stat. pow. ustanawia termin i to 14 dniowy li tylko dla zażeń przeciw uchwałom Rady miejskiej do Wydziału kraj. wnoszonym (§. 105 pow. stat.); byłoby to zaś dowolnością to postanowienie ustawowe, ograniczone tylko na pewną część toku instancyj dla spraw własnego zakresu działania gminy ustanowionego, chcieć rozszerzyć na inne wypadki, względnie na inne części toku instancyj, zwłaszcza że wcale tu nie zachodzi wypadek analogji, iżby przypadek prawny nie dał się rozstrzygnąć ani według wyrazów, ani według naturalnego rozumienia ustawy (§. 7. powsz. ust. cyw.)

Gdy tedy §. 105 statutu li tylko dla wnoszenia do Wydziału kraj. zażeń przeciw uchwałom Rady miejskiej termin ustanawia, nie zaś dla zażeń przeciw rozporządzeniom magistratu, gdy ustawa, któraby przyjmowanie takich zażeń do pewnego terminu przywiązywała, w ogóle nie istnieje, a powołanie się na terminy jakie obowiązywały dla zażeń przeciw zarządzeniom dawnego magistratu, już dla tego nie ma miejsca, że się w niniejszym wypadku o sprawę własnego zakresu działania rozchodzi, gdy nadto w niniejszym wypadku przedstawienie, względnie zażalenie przeciw rozporządzeniu magistratu z d. 2. kwietnia 1880 r. przez żalącego się w dniu 10. czerwca 1882 r. wniesione przed upływem terminu zakreślonego mu do wykonania danego polecenia (po koniec września 1882) r. podaniem zostało, — musiano po myśli §. 7. ust. z 22. paźdz. 1875 r. znieść zaskarżone orzeczenie. jako ustawowej podstawy pozbawione.

(Orz. Trybunału administracyjnego z d. 23. paźdz. 1884 r. l. 2239)\*).

## SPRAWY KOLEJOWE.

### Zniżenie o połowę cen jazdy dla urzędników na wszystkich kolejach państwowych.

W numerze 270 „Gazety lwowskiej“ z d. 22 b. m. czytamy następujący telegram:

„Urzędnikom w czynnej służbie przyznano na wszystkich kolejach państwowych bilety jazdy zniżone

\*] Wohec tej, dopiero przy niniejszej sposobności ujawnionej luki w postanowieniach Lwowskiego statutu miejskiego Rada miejska w drodze ustawy dawczej postarać się będzie musiała o ustanowienie pewnego terminu do wnoszenia takich zażeń. Dla zasadniczej zaś ważności tej decyzji udzieliłszy wiadomość o niej Redakcjom dzienników krajowych pod napisem: „Luka w statucie kr. stoł. m. Lwowa“. R.

o połowę. \*) Podania mają być wnoszone na formularzach drukowanych zaopatrzonych podpisem przełożonego odnośnego urzędu“.

Ponieważ większa część tutejszokrajowych urzędników pobiera bardzo szczupłą płacę, a wszyscy urzędnicy w Galicji mają mniejsze niż w innych krajach dodatki aktywne, więc zniewoleni są podróżować III klasą, mianowicie ci, którzy są licniejszą rodziną obciążeni. Gdy podróżowanie III. klasą nieodpowiada stanowisku urzędnika, przeto udajemy się w imieniu urzędników wszelkich zawodów z prośbą do Szanownych towarzyszy Kolei Karola Ludwika i Czerniowieckiej, aby raczyły ułatwić w sposób w telegramie wskazany podróżowanie urzędnikom na swoich liniach.

Przez to ułatwienie nie poniosą rzezzone Towarzystwa uszczerbku w dochodach, albowiem bardzo wielu urzędników będzie w takim razie II. zamiast III. klasą podróżować, jak to czynią oficerowie, którzy nawet w podróży bez marszruty mają na wszystkich państwowych i prywatnych kolejach znacznie niższe ceny przyznane. Spodziewamy się, że odezwa nasza nie będzie bezskuteczną, zwłaszcza, że i obecnie na pisemne uzasadnione podania udzielają Dyrekcje rzeczonych Towarzystwniżenia. Odczytywanie takich podań zajmuje Dyrekcjom wiele czasu; w razie więc zgodzenia się na wnoszenie drukowanych podań będzie to niemałą ulgą dla rzeczonych Dyrekcji, a urzędnikom ułatwi uzyskanie niżenia.

W końcu pozwalamy sobie zauważyć, że urzędnicy przyspieszają nieraz załatwianie spraw kolejowych, i zasługują co najmniej na takie uwzględnienia i ułatwienia w podróży kolejami, jakie oficerom dawno zagwarantowano \*\*)

## WIADOMOŚCI POTOCZNE.

**Izby porady prawnej.** „Gaz. Krak.“ pisze: „W Radomiu adwokaci przysięgli zamierzają otworzyć biuro bezpłatnych porad prawnych. Dzielnym to może stać się środkiem przeciw pokątnemu doradztwu który oby zaaplikowały i nasze Izby, względnie biura adwokackie. Praktykują go obecnie tylko niektórzy sędziowie po powiatach. Lekarze mają swoje godziny, w których leczą chorych bezpłatnie; mogliby i adwokaci wyznaczać takie godziny a wstrzymaliby nieraz naszych włościan

\*) Wiadomość tę podaliśmy już w poprzednim numerze. R.

\*\*) Byłoby bardzo pożądanem, by dobrodziejstwo powyższe rozszerzono także na urzędników autonomicznych, jako pewnie w równej mierze na uwzględnienie zasługujących. R.

od bezowocnych procesów, których wytaczanie wyrodziło się w narów pieniactwa“.

Przypominamy że my pierwsi u nas w kraju sprawę tę jeszcze w „Prawniku“ z roku 1873 (Nr. 37. str. 158) poruszyliśmy podając wiadomość o urządzeniu takich Izb w Petersburgu i Moskwie. Dla braku miejsca w dzisiejszym numerze ograniczamy się na tem tu zaznaczeniu tej kwestji, zastrzegając sobie zająć się nią w najbliższym czasie.

† **Dr. Jędrzej Fangor.** profesor i były Rektor uniwersytetu Lwowskiego, Dziekan wydziału pr. i adm. zmarł we Lwowie dnia 23. b m.

**Sara Bernhardt w domu obłąkanych.** „Dziś mało jeszcze znana artystka, ale która kiedyś wiele hałasu narobi“, tak się niegdyś podpisała słynna dziś Sara, w liście do dyrektora teatru francuzkiego w Paryżu Przepowiednia ta ziściła się i kto wie czy rozgłos sławy znakomitej aktorki nie jest już przegłoszony hałasem, wywołanym jej dziwactwami i ekscentrycznościami Szpalty dzienników tak francuskich jak i niemieckich, są znowu przepełnione szczegółami o jej ucieczce z Paryża, w chwili gdy miała wystąpić w nowym dramacie Sardou „Teodora“, a reporterowie korzystają ze sposobności, by anegdotami zaczerpniętymi z jej burzliwego życia, raczyć czytelników. W dzienniku „Temps“ znajdujemy opis wizyty artystki w domu obłąkanych. Zwiedziwszy cały zakład, weszła ona na ostatku do wydziału szaleńców, zamkniętych w żelaznych klatkach. Dziwna myśl przyszła jej do głowy.

— Proszę mnie zamknąć na chwilę w jednej z tych klatek — rzekła.

Po pewnem wahaniu, uczyniono zadosyć jej prośbie. Naraz, gdy się ujrzała za kratami, oczy stanęły jej słupem, parsknęła dziwnym śmiechem, zaczęła konwulsyjnie się miotać, deklamować wiersze bez związku, śpiewać, patrząc obłąkanym wzrokiem na swych towarzyszy, którzy sami nie wiedzieli, czy mają przyklasnąć artystce, czy leczyc ją z nagłego napadu szaleństwa. Tym razem była to tylko komedia!

## WIADOMOŚCI URZĘDOWE.

(Z urzęd. „Gaz. lw.“ po dzień 20. Listopada 1884 r.)

**Mianowania:** Władysław Seredowski adjunkt sąd. we Lwowie, zastępcą prokuratora w Przemyślu. — Koncepiści skarb. Bazyli Jaworski, Stefan Kulmatycki, Dr. Rudolf Różycki i Stanisław Prokopowicz, komisarzami skarb. — Praktykanci koncept. Karol Traunfellner, Władysław Kolbuszewski, Tadeusz Klusik i Rudolf Neuman, koncepiści skarb. — Feliks Dekorde kontrolor cłowy, kierownikiem urzędu cłowego kraj. Dyrekcji skarb. — Tomasz Kublin respicient straży skarb. poborcą cłowym. — Piotr Michaleskul, praktykant cłowy, kontrolującym asystentem cłowym. Stanisław Smoluchowski oficjał poczt. oficjałem rachunkowym w departamencie rachunk dyrekcji poczt i telegrafów we Lwowie. — Jan Łuszczyński asystent przy zawodowym departamencie rachunk. ministerstwa skarb. oficjałem rachunk. dla spraw salinarnych przy podwładnym departamencie rachunk. — Koncepiści namiestnictwa Józef Zaleski, Zdzisław Geppert i Tadeusz Rozborski, prowizorycznymi komisarzami pow — Praktykanci konceptowi namiestn. Stanisław Rzurowski, Ludzimił Trza-

skowski i Kazimierz Skrzyński, prowizor. koncepiści namiestnictwa. — Paweł Balko i Stanisław Abt oficjali rachunk., rewidentami rachunkowymi — Józef Gukler asystent rachunk. oficjałem rachunk. — praktykanci rachunk. Stanisław Charkiewicz, Karol Balicki i Karol Wibirał asystentami rachunk. przy kraj. Dyrekcji skarb. we Lwowie.

**Przeniesienia:** Mikołaj Poradowski komisarz pow. z Brzeżan do Lwowa. — Józef Zaleski prow. komisarz z Krakowa do Brzeżan. — Stanisław Szuchowski prow. koncepista namiest. z Gorlic do Kolbuszowy. — Praktykanci konceptowi namiestn. Ludwik Straszewski z Krakowa do namiestnictwa, Wacław Buchlewicz z Kolbuszowej do Białej, Józef Langie ze Złoczowa do Horodenki i Władysław Jaworski z Białej do Gorlic. —

**Wyszczególnienia:** Teofil Strus radca sądu kraj. w Czerniowcach, z powodu przeniesienia w stan stałego spoczynku, najwyższe zadowolenie. — Marjan Moinkowski asystent poczt w Czerniowcach, złoty krzyż zasługi. — Adolf Nechay Felseis odznaczony tytułem i charakterem radcy górniczego starszy administrator salin i naczelnik administracji salinarnej w Dolinie, z powodu przeniesienia na własną prośbę w stan stałego spoczynku krzyż kawalerski orderu Franciszka Józefa.

## Od Administracji.

**W obec znacznych zaległości w prenumeryjnych należnościach, prosimy uprzejmie o rychłe ich nadesłanie, według wykazów poszczególnym P. T. zalegającym rozesłanych.**

Wybór ustaw i rozporządzeń państw. i krajow.  
wydaje

**J. A. HIBL.**

- I. Ustawa z 16. lutego 1883 o postępowaniu w celu uznania za zmarłego i udowodnienia śmierci. Z mot. 16-ka str. 64. Cena 40 ct.
- II. Ustawa przemysłowa (zupełna) z wstępem historycznym, motywami, odnośniami ustaw. rozp., orzec. i okólnikami. Wydanie drugie znacznie powiększone. 16-ka str. XXX 332. Cena 1 zł. 20 ct.
- III. Szczęść ustaw ku ochronie dłużników i wierzycieli przeciw wzajemnym wyzyskiwaniom i wybiegom. (Anfechtungsgesetz). 16-ka str. 90. Cena . . . . . 50 ct.  
Pod prasą: 2—3
- IV. Nowele hipoteczne.  
Do nabycia na składzie  
w księgarni **J. Miłkowskiego (P. Starzyka)**  
we Lwowie.  
oraz we wszystkich księgarniach krajowych.

**U E. WINIARZA**

we Lwowie,

(ulica Dominikańska Nr. 4)

można nabyć za cenę 80 ct. w. a. dziełko:

**Ustawa i Ordynacja wyborcza gminna. — Ustawa o obszarach dworskich z r. 1866.**

Wydanie czwarte uzupełnione nowelami, rozporządzeniami, instrukcjami o zarządzaniu majątkiem gminnym i zasadami orzeczeń najwyższych władz do końca roku 1883 przez **Mieczysława Aleksandrowicza** c. k. komisarza powiatowego. Zupełne wyczerpanie 3go wydania tego dziełka przemawia za potrzebą i użytecznością nowej edycji.